

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Prøveløsladelse har efterhånden udviklet sig til en ret for de indsatte i fængslerne. Det er nu sådan, at alle bliver prøveløsladt, medmindre de virkelig har dummet sig under afsoningen. Det burde være omvendt. Reglen bør være, at man sidder sin tid ud, men at man har mulighed for at søge om prøveløsladelse, som så kun bevilges, hvis man virkelig har gjort sig fortjent til det.

Formålet med prøveløsladelse er, at man kan sluse de indsatte ud i samfundet igen, samtidig med at man har mulighed for at holde øje med dem i en vis periode. Prøveløsladelse er derfor ofte forbundet med nogle vilkår, som den prøveløsladte skal overholde. Konsekvenserne af at overtræde vilkårene for prøveløsladelsen er i dag alt for vage og bør strammes.

Ideen med prøveløsladelse er god nok, men forudsætningen for, at den indsatte skal kunne korte noget af afsoningstiden, må efter forslagsstillernes opfattelse være, at vedkommende har gjort sig fortjent til det, og at der ikke er risiko for ny kriminalitet under prøveløsladelsen.

I ganske mange tilfælde sker det, at en indsat bliver prøveløsladt, selv om vedkommende adskillige gange før har været prøveløsladt. Hvis meningen med prøveløsladelse virkelig er at finde ud af, om den dømte kan håndtere at være på fri fod igen, må prøveløsladelse nødvendigvis være noget, der kun kan prøves én gang. Har en indsat tidligere misbrugt en prøveløsladelse, er det meningsløst at forsøge sig med prøveløsladelse igen, da den dømte allerede har vist, at han/hun ikke kan administrere det.

I øvrigt må det på samme måde stå klart for enhver, at en kriminel, der tidligere har været straffet og tidligere har været prøveløsladt, men som nu har fået endnu en dom for ny kriminalitet, ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt og ikke sætter pris på muligheden for prøveløsladelse. Prøveløsladelse skal derfor kun være noget, man kan opnå, første gang man sidder i fængsel.

Reglerne om prøveløsladelse findes i straffelovens §§ 38-40. Reglerne var oprindeligt tænkt anvendt over for de personer, der havde udvist god opførelse under afsoningen, mens de nu er en integreret del af straf fuldbyrdelsen, således at hovedreglen er, at løsladelse sker, efter at $\frac{2}{3}$ af straffen er udstået. I dag kan alle, der afsoner fængselsstraf på over 2 måneder – med undtagelse af livstidsfanger – indrømmes prøveløsladelse. Dette gælder også garvede forbrydere. Da reglerne blev indført i 1930, skulle der minimum være afsonet 9 måneder.

Den skønsmæssige bestemmelse om prøveløsladelse er nu så almindeligt anvendt, at den nærmest har fået karakter af et retskrav. Meningen var ved indførelsen af reglerne, at der i hvert enkelt tilfælde skulle træffes en konkret afgørelse om tilrådeligheden af prøveløsladelse ved et prøveløsladelsesdekret. Nu tilsiger den administrative praksis og lighedsprincippet, at der skal vægtige grunde til at afslå prøveløsladelse.

Prøveløsladelse blev i 1998 bevilget i 82 pct. af de ansøgte tilfælde og afslået i 18 pct. af tilfældene. Prøveløsladelse nægtes, når den indsatte ikke vil acceptere vilkårene for prøveløsladelsen, eller når prøveløsladelse findes utilrådelig. Hvis prøveløsladelse skønnes utilrådelig, skyldes det, at fængselsledelsen finder, at der er væsentlig risiko for recidiv til ikke bagatelagtig kriminalitet, som efter fængslets opfattelse ikke vil kunne undgås ved tilsyn og særvilkår. Frihed 2000 mener, at dette er helt galt. Enhver form for mistanke om risiko for recidiv til en hvilken som helst form for kriminalitet skal medføre afslag på prøveløsladelse. Det overordnede formål med prøveløsladelsesinstituttet er at give en udslusning, som virker resocialiserende, og som modvirker recidiv. Det virker imidlertid ikke, idet gennemsnitligt 42,7 pct. af de prøveløsladte begår ny kriminalitet. De sidste 10 år er der blevet prøveløsladt mellem 2.900 og 3.400 indsatte om året. (Kilde: Kriminalforsorgens statistik 1998, s. 32 og 25).

Den kriminalitetsforebyggende effekt af prøveløsladelse er dermed stærkt overvurderet. Tilsyn og vilkår fastsættes kun i halvdelen af prøveløsladelsessa-